

שם התלמיד/ה: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

דף ינשוף – לסיכום פרק 5

א. השלימו את המשפטים הבאים (היעזרו במחסן המילים):

לקראת סוף המאה ה-19 החלה להתגבר _____ בקרב היהודים בעולם.
היהודים הקימו ארגון פוליטי מדיני שנודע בשם _____ . הייתה זו תנועה
לאומית שפעלה להשבת עם ישראל לארץ ישראל.

מחסן מילים

התנועה הציונית; התודעה הלאומית; הגורמים

חילון ואובדן זהות

במהלך המאה ה-19 חל בהדרגה שינוי במעמדם של היהודים שחיו במרכז ובמערב אירופה. תהליך זה ידוע כ_____ . הוא הביא להשוואת מעמדם החוקי של כל האזרחים ובכללם היהודים. היהודים שוחררו מהמגבלות החוקיות שהוטלו עליהם והפכו לבעלי _____ חוקיות, משפטיות ופוליטיות. הותר להם לגור בכל מקום, ללמוד בבתי הספר הכללים וב_____ ולעסוק בכל מקצוע. האמנציפציה גרמה לשינויים מעמיקים של היהודים. רבים מהם היגרו לערים, הפסיקו ללבוש את הלבוש היהודי המסורתי, לא דברו בשפת ה_____ ועוד. יחד עם זאת רוב היהודים החילוניים הוסיפו לזהות את עצמם כיהודים והמשיכו לקיים שונים כגון טקסי ברית מילה ובר מצוה והוסיפו לחגוג את החגים היהודיים. יהודים אילו שאפו להתחבר _____ היהודית בדרך חדשה שהדת והקהילה לא היו יכולים לספק בעבורם. הם מצאו ב_____ דרך חדשה שסייעה להם לשמור על זהותם ה_____. יהודים אלה לא ויתרו על המורשת היהודית. הם ראו בה מורשת תרבותית הכוללת _____, ערכים, שפה ומנהגים. הציונות אפשרה להם להפוך את ה_____ לשאיפה לאומית פוליטית, הקשורה למציאות ולא לנס.

מחסן מילים

רעיונות; החוקי; זכויות; לזהותם; באורחות החיים; יידיש; מנהגים; מוסדות האקדמיים;
מסורתיים; ציונות; יהודית; כמיהה לציון; אמנציפציה

התעוררות העניין בהיבטיה התרבותיים של היהדות

בסוף המאה ה-19 ובראשית המאה ה-20 התפתחה בקרב _____ יהודים רבים באירופה מגמה לאסוף ולשמר את הסממנים של ה- _____ היהודית. עבודות מחקר אלה זכו לתפוצה נרחבת בקהילות היהודיות. רבים מהיהודים ה- _____ מצאו בתרבות היהודית דרך להתחבר אל _____ היהודית בדרך חדשה. הם אימצו את ה- _____, אשר אחת ביקשה להוכיח כי העם היהודי הוא עם _____, אשר לו מאפיינים תרבותיים המייחדים אותו, למרות פיזור ה- _____.

מחסן מילים

תרבות; חילוניים; ככל העמים; זהותם; צינות; חוקרים; גאוגרפי

הלאומיות האירופית גורמת להתעוררות הצינות

עד המאה ה-19 נשלטו עמים רבים באירופה על ידי כמה _____: הקיסרות האוסטרית, הקיסרות הרוסית והאימפריה העות'מנית. במאה ה-19 שטף את אירופה גל של _____ עמים רבים ניסו להתנתק משלטון האימפריות ולהקים מדינות _____ עצמאיות. שאיפות אלה באו לידי ביטוי באירועי אביב העמים. כל הניסיונות הללו כשלו, אך השאיפות הלאומיות לא נעלמו. היהודים שחיו באירופה חוו תהליכים אלה והושפעו מהם עמוקות. רבים מהם מצאו בלאומיות מודל לחיקוי והאמינו, כמו העמים שחיו בקרבם, כי _____ עשויה לפתור את בעיותיהם. יהודים אלה הגיעו למסקנה כי היהודים מהווים _____ נפרדת. תפיסה זו אומצה על ידי חלקים בציבור היהודי _____ והאורתודוקסי.

מחסן מילים

אירועים לאומיים; אימפריות רב לאומיות; לאום; קבוצת לאום; החילוני; התפיסה הלאומית

אכזבה מהאמנציפציה

יהודים רבים תלו תקוות רבות ב_____ והאמינו כי היא תפחית את העוינות כלפיהם ותביא לשילובם המלא בחברות בהן הם חיו. אולם לרבים מהם התברר שלא זו בלבד שהאמנציפציה לא העלימה את _____ כלפיהם, אלא שלעיתים היא אף הביאה להגברתה, תוך שהיא עושה שימוש בנימוקים _____ חדשים שלא התקיימו קודם לכן. המושג _____ שהתפתח בתקופה זו נועד לציין דחיית יהודים על בסיס גזעי. שנאת יהודים חדשה זו נבעה מעצם שייכותם לגזע ה_____ ולא מאמונתם בדת היהודית. דבר זה הביא לפריחתן של _____ אנטישמיות חוקיות, בעיקר בגרמניה ובאוסטריה. בנוסף לכך נמשכה גם שנאת היהודים _____, שבאה לידי ביטוי בחידוש _____ שהיו מקובלות בימי הביניים. יהודים רבים הסיקו מכל זאת שאין בכוחה של האמנציפציה _____ לשנאה כלפיהם ולאפשר את שילובם המלא בחברה. היהודים אשר הסיקו כך חיפשו אחר פתרון כולל של בעיית היהודים וחלקם סברו כי אפשר יהיה להשיג שוויון אמתי רק במסגרת מדינה _____ נפרדת.

מחסן מילים

שמי; מפלגות; אמנציפציה; גזעניים; אנטישמיות; עלילות הדם; לשים קץ; יהודית; השנאה; המסורתית

ב. מתחו קו בין ההסבר לבין הכותרת המתאימה

הסבר

הגורמים לצמיחת

התנועה הציונית

יהודים רבים התאכזבו מהאמנציפציה מפני שלעיתים היא הגבירה את האנטישמיות. יהודים רבים החלו להאמין כי שוויון אמתי ליהודים יושג רק במסגרת מדינה יהודית נפרדת.

חילון ואובדן זהות

האמנציפציה הביאה לשינויים מעמיקים באורחות חייהם של היהודים. יהודים רבים נטשו את הקהילות היהודיות הגרו לערים, החלו לאמץ את התרבות האירופית, את הלבוש האירופי והחלו לדבר בשפת המקום. יהודים אלו היו מעוניינים לשמר את זהותם היהודית ומצאו בציונות דרך שסייעה להם לקדם יעד זה.

התעוררות העניין
בהיבטיה התרבותיים
של היהדות.

בסוף המאה ה-19 עסקו חוקרים יהודיים רבים בשימור התרבות היהודית, מגמה זו הפכה עם הזמן למפעל אדיר. יהודים חילונים רבים מצאו בתרבות היהודית אמצעי להתחבר אל זהותם היהודית והחלו לאמץ את הציונות.

הלאומיות האירופית
גורמת להתעוררות
הציונית

במאה ה-19 שטף את אירופה גל של לאומיות. עמים רבים ניסו להתנתק מהאימפריות ששלטו עליהם ולהקים מדינות לאום עצמאיות. יהודים שחיו בארצות אלו הושפעו מהמאבק במדינותיהם ומצאו בלאומיות מודל לחיקוי. חלקם הגיעו למסקנה שהיהודים מהווים קבוצת לאום נפרדת והצטרפו לתנועה הציונית.

אכזבה מהאמנציפציה